

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ**

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON BİRİMİ

PROJE BAŞLIĞI

Sigarayla Mücadele Ediyorum

Proje No: SLP-2019-7629

Proje Türü
Lisans Öğrencisi Katılımlı Araştırma

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:

Adı Soyadı

Öğr. Gör. Dr. Vahdet ALAEDDİNOĞLU

Birimi/Bölümü

HORASAN MESLEK YÜKSEK OKULU

Araştırmacının Adı Soyadı

Öğr. Gör. Hasan İLHAN (Personel)

Öğr. Gör. Vedat SOLA (Personel)

Onur ÇELİK

Aslı BÜTE

Bahar TUZ

Mustafa ŞARK

Birimi/Bölümü

Horasan Meslek Yüksek Okulu

MAYIS 2020

ERZURUM

ÖNSÖZ

Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Destekleme Birimi (BAP) tarafından desteklenen projemiz yaşadığımız ilçeye katkı sağlama ve ilçede farkındalığın artırılmasında çok büyük bir rol üstlenmiştir. Özellikle toplumda sağlık konusunda bir noktaya değinmesi konusunda büyük bir farkındalık yaratması açısından önemli bir çalışmadır. Bu çalışma ile ilçede yer alan hedef okullarımız öğrencilerinin sigara ile ilgili farkındalıklarının artırılmasında büyük katkılar sunmuştur. Özellikle her eğitim sonrası oluşturulan simülasyonlara verilen tepkilerden ve öğrencilerin sordukları sorulardan anlamış olduk. Oluşturduğumuz simülasyonda akciğerlerin sigara dumanıyla nasıl etkilendiğini gördüklerinde ilk tepkileri benim babamında ciğerleri böylemi diye sordukları ve kendi aralarında konuştuklarına şahit olduğumuzda yaptığımız çalışmanın çok önemli olduğunu fark etmemize yaradı. Ayrıca projeyi gerçekleştiren gönüllü üniversite öğrencisi ağabeylerinin projeyi onlara sunması da projenin diğer bir ilgi çekici noktasıydı. Bu proje kapsamında ilçede 9 ilköğretim okulunda gerçekleştirilen proje çalışmamızda özellikle ilçedeki orta öğretim okulu öğrencilerini hedef alarak projenin kalıcı etkisinin artırılmasında başarıya ulaştığımızı düşünmekteyiz. Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları yerele katkı sunmaları ve ilçede ülkenin geleceği olan bir kesime hitap ederek bir çalışma gerçekleştirmeleri de projenin bir diğer olumlu etkisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan 5 projemizin ilçede görünürlük seviyesine bakılacak olursak her projeye ilçede bir sonraki aşamada ne olduğu merak konusunu oluşturmaktadır.

Projemiz özellikle kamu işbirliği ile gerçekleştirilen projemiz bir çok kamu kuruluşu iş birliği halinde ortak amaca yönelik hareket etmesi açısından da çok büyük bir katkı sunmuştur. Bir proje, etki düzeyiyle bütün bileşenlerin bir araya gelmesiyle başarılı sonuçlar ortaya çıkacaktır. İş te bu noktadan bakacak olursak toplumsal farkındalığın artırılması adına bütün katkı sunanların aktif katılımı çok önemlidir. Projemiz Üniversite, Milli Eğitim, İlçe Belediyesi ve Kaymakamlığının destekleriyle büyük bir etki düzeyine ulaşmıştır. Yapılan her çalışmanın sonrasında çocuklara dağıtılan bilgilendirme broşürleri çocukların projeyi daha derinlemesine kavramalarına neden olmuştur. Çünkü proje ön toplantılarında daha nasıl etki ederim başlıklı toplantımızda yapılan değerlendirmelerde çocuklara eğitim sonrası dağıtacağımız broşürlerin atılmaması ve etki düzeyinin kalıcı hale gelmesi için broşürleri çantalarından ayırmayacakları bir yapıda planlanması gerekmektedir. Bizde bunu broşürleri çantada gezdirebilecekleri cetvel ve çarpım tablosu şeklinde tasarlanmıştır. Bu da çocukların her cetvel kullanımında projeyi her daim hatırlama konusunda etkileyici bir durum yaratmış olacaktır. Ayrıca Atatürk üniversitesi yönetim olarak ilk defa ilçelerinde proje çalışmalarında etkin olmalarını sağlaması açısından çok büyük bir çalışma olduğunu belirtmekte fayda var. Çünkü daha önceki proje çalışmaları özellikle merkez kampüsün yanında ilçelere de yer vermesi büyük bir çalışma örneği gerçekleşmiştir. Gönüllü öğrencilerimiz, eğitim gören öğrencilerimiz ve araştırmacı öğretim görevlisi arkadaşlarımız adına başta sayın rektörümüz Prof. Dr. Ömer ÇOMAKLI ve ekibine teşekkürü borç biliriz. Ayrıca projeler konusunda sınırsız imkanları ve desteğini sunan okul müdürümüz Prof. Dr. Kenan YAKUT hocama teşekkürü borç biliriz. Ayrıca her faaliyetimize ilçede çok büyük destekler veren Belediye başkanımız sayın Abdulkadir AYDIN ve ilçe milli eğitim müdürlüğü öğretmenleri ve idarecilerine de çok teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET	5
ABSTRACT	5
1. GİRİŞ	6
2. ÖRNEK UYGULAMALAR	7
3. ÇALIŞMA RESİMLERİ	8

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

ÖZET:

Günümüzde sigara içme ve bağılı olarak sağlık sorunlarının artmasından kaynaklı büyük problemler ortaya çıkmaktadır. Özellikle son yıllarda ülke ekonomisine hem sağlık açısından hem de ekonomik açıdan büyük zararlar verdiği görülmektedir. Türkiye’de yapılan araştırmalara göre sigara içme oranları 15 yaş üstü erkeklerin %63, kadınların ise %24, toplam nüfusun ise yaklaşık %46’sı sigara içmektedir. Ayrıca her yıl sigaraya yeni başlayanların %2 Akdeniz ülkelerinde arttığı bu oranın Doğu Avrupa ülkelerinde %14 oranında olduğu görülmektedir. Bu büyük oranlara bakıldığında bu konuda bir an önce önleyici hizmetlerin ve projelerin artırılması gerektiği göz önüne alınmalıdır. Diğer yandan sigara içerisinde bir çok kanserojen ve hastalık etmenine rastlanmaktadır. Bu durumda sigara içenlerin diğer içmeyenlere göre daha çabuk hastalanma ve kansere yakalanma oranlarına açıktır. Sadece 2016 yılı içerisinde dünya üzerinde sigara içmeye bağlı 7.1 milyon ölüm ortaya çıkmaktadır. Özellikle bu oranların en çarpıcı görüntüsü ise 6.3 milyon insan direkt sigaraya bağlı aktif içiciler arasındandır. Yaklaşık 900.000 kişi pasif içiciliğe bağlı nedenlerle ölmektedir. Gün içerisinde en az 4 sigara içenlerin kansere yakalanma riski 5 kat daha fazla olduğu bu sayı artıkça oranlarda paralel olarak artmaktadır. Ayrıca bilimsel verilere bakıldığında zaman zaman sigara içme oranları küçük yaş seviyesine kadar inmesi bu konuda yaptığımız çalışmanın büyük bir duyarlılık oluşturduğunu düşünmekteyiz. Özellikle Horasan ilçesi gibi ilimizin en büyük nüfusuna sahip olması projenin yaygın etkilerinin ortaya çıkmasında da büyük bir çalışma olmuştur. İnsan sağlığı ve bağımlılık konusunda birbirini destekleyen birden çok projeye desteklendiği için projemizin etkisi büyük olmuştur. Her proje bir diğer projenin üstüne kurgulandığı zaman projenin etki düzeyi ve sürdürülebilirliği artmaktadır. Bu anlamda “Sigarayla Mücadele Ediyorum” sloganıyla başlamış olduğumuz bu çalışmanın uzun yıllar etki düzeyiyle ilçede büyük bir farkındalık oluşturması düşünmekteyiz. Bu çalışmada en önemli gücümüz olan Gönüllülük kavramı ile üniversite öğrencilerinin katılımı ve yerele katkı sunmaları açısından da büyük bir etki rolü üstlenmiştir. Proje kapsamında 9 ilköğretim 6 orta öğretim okulunda hem sunum hem de uygulamalı eğitimleri Atatürk Üniversitesi Horasan Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinden oluşan gönüllü öğrencilerin vermesi ile eğitimler sonlandırılmıştır.

ABSTRACT

Today, big problems arise from smoking and related health problems. Especially in recent years, it is seen that it caused great damage to the country's economy both in terms of health and economy. smoking rates, according to the research conducted in Turkey 63% of men over the age of 15, while women 24% of the total population, around 46% are smokers. In addition, it is observed that this rate is increased by 2% in the Mediterranean countries every year, and this rate is 14% in Eastern European countries. Considering these large rates, it should be taken into consideration that preventive services and projects should be increased as soon as possible. On the other hand, many carcinogenic and disease factors are encountered in cigarettes. In this case, smokers are more likely to get sick and get cancer faster than other non-smokers. In 2016 alone, 7.1 million deaths related to smoking occur in the world. Especially the most striking view of these rates is 6.3 million people among active smokers connected directly to cigarettes. Approximately 900,000 people die due to passive smoking

reasons. The number of people who smoke at least 4 smokers during the day is 5 times more likely to get cancer, and this number increases in parallel. In addition, when we look at the scientific data, we think that the rate of smoking decreases down to the younger age level and our study on this issue constitutes a great sensitivity. The fact that it has the largest population of our city, especially in the district of Horasan, has also been a great work in the emergence of the widespread effects of the project. The impact of our project has been great as it is supported by multiple projects that support each other in terms of human health and addiction. When each project is built on another project, the impact level and sustainability of the project increases. In this sense, we think that this study, which we started with the slogan "I Fight Against Cigarettes", will create a great awareness in the district with its effect level for many years. In this study, the concept of volunteering, which is our most important power, has also played a major role in the participation of university students and their contribution to the local community. Within the scope of the project, both the presentation and applied trainings of 9 primary and 6 secondary schools were completed with the volunteer students consisting of Atatürk University Horasan Vocational High School students.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Sigara, Sağlık Sorunları, Farkındalık

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

GİRİŞ

Tütün, insanlar tarafından 2000 yılı aşkın bir süreden beri bilinen ve kullanılan bir üründür. Eski zamanlarda tütün Amerika yerlileri tarafından dini törenlerde kullanılırken, sonraları tütün yapraklarını sarıp yakmak suretiyle dumanının solunması şeklinde kullanım başlamıştır.

Tütünün sağlık etkileri konusundaki bilgiler geçtiğimiz 50-60 yıl içinde çok hızlı artış göstermiştir. Bugün için tütünün insan sağlığı üzerindeki zararlı etkileri güçlü epidemiyolojik kanıtlara dayalı olarak ortaya konmuştur. Bununla birlikte eski yıllarda da tütün kullananlardaki bazı sağlık sorunlarına değinenler olduğu görülmektedir. 1

Günümüzün en büyük sağlık sorunlarından biri kanser; bir organdaki hücrelerin kontrolsüz bir şekilde çoğalmaya başlaması ve tedavi edilmediği takdirde vücutta yayılarak hızlı bir şekilde ölümle sonlanmasıdır. Dünyada her yıl 11 milyon kişi bir çeşit kanser hastalığına yakalanmaktadır. Bu hastaların 7 milyon kadarı ise aynı yıl içinde hayatını kaybetmektedir. Küresel çapta bu oran her 6 ölümden 1'ine denk gelmektedir.

Tütün kullanımı ise Dünya Sağlık Örgütü tarafından, dünyanın şimdiye kadar karşılaştığı en büyük halk sağlığı tehditlerinden biri olarak tanımlanmakta ve doğum öncesi dönemden başlayarak, insan yaşamının bütün evrelerinde 50'den fazlası kanser olmak üzere, ölüme kadar götüren pek çok sağlık sorununa yol açmaktadır.

Sigara ve sigara dumanı, başta akciğer kanseri olmak üzere birçok kanser türünün ortaya çıkmasında sebep olmaktadır. Bu kanserlerin bazıları solunum sistemi, ağız içi gibi sigara dumanının doğrudan temas ettiği organlar olurken, bazı kanser türleri sigara dumanı ile teması olmayan organlarda meydana gelmektedir. Tütün dumanı içinde bulunan katran, kanserin ortaya çıkması bakımından en önemli maddedir. Ayrıca tütün yandığı zaman ortaya çıkan ve sayısı binlerle ifade edilen maddeler arasında kansere neden olan başka etkenler de söz konusudur. Bu maddeler kan dolaşımı ile vücuda yayılmakta ve çeşitli organlarda kansere yol açmaktadır. Bugünkü bilgilere göre tütün kullanımı en az 10 değişik kanserin meydana gelmesinde direkt etkilidir.

Akciğer kanserinin %90'ı sigara nedeniyle meydana gelirken, ayrıca larinks kanseri, ağız boşluğu, farinks, özofagus, mide, kolon, pankreas, böbrek, mesane, meme ve serviks kanserlerinin oluşumunda da sigaranın etkin rolü vardır. İnsanlardaki bütün kanserlerin yaklaşık olarak üçte birinden sigara sorumlu tutulmaktadır.2

Sigara veya tütün kullanımı ağız ve diş sağlığı için oldukça zararlıdır. Bu zararları şöyle sıralayabiliriz:

- Dişlerin üzerinde katran artıkları veya koyu-kahverengi lekeler,
- Damakta kırmızı renkli iltihabi oluşumlar,
- Dişeti hastalığına yatkınlık,
- Kötü ağız kokusu,
- Siyah kıllı dil görüntüsü,

- Ağızda doku bozuklukları,
- Dişeti çekilmesi
- Ağız kanseri 3

Beyin, insan vücudundaki en önemli organlardan birisidir. Sigara ile beyin ve sinir sistemi hastalıkları arasındaki ilişki iki açıdan önemlidir. Bunlardan birisi; sigaranın bağımlılık yapıcı etkisi, diğeri de sigara içilmesi durumunda beyinle ilgili olarak ortaya çıkan sağlık sorunlarıdır.

Sigara bağımlılık yapıcı bir maddedir. Sigara dumanı içinde bulunan nikotin hızla beyine ulaşarak haz duygusu meydana getirmekte, belli bir süre geçince kişi nikotinin haz duygusunu arar hale getirmekte ve sigara içmeye yönelmektedir.

Sigara ile beyin arasındaki ilişkinin diğeri boyutu ise, beyin ve sinir sisteminde sigaranın neden olduğu hastalıklardır. Sigara, genel olarak damar sisteminde bozukluğa yol açmakta, beyindeki damarları da olumsuz yönde etkilemektedir. Sigara içenlerde; damar tıkanması, beyin kanaması, felç (inme) türü rahatsızlıklar daha sık görülmektedir. Beyin damarlarında daralma olduğunda beyin işlevleri zayıflamakta, düşünme ve hafıza fonksiyonlarında da bozulma olmaktadır.

Dünyada en fazla sayıda ölüme neden olan hastalıkların başında kalp-damar hastalıkları gelmektedir. Gelişmiş ülkelerdeki ölümlerin yarısına yakın bir bölümü, gelişmekte olan ülkelerde de üçte biri kalp-damar hastalıkları nedeniyle olmaktadır.

Ülkemizde meydana gelen ölümlerin %40,4* kadarının nedeni kalp-damar hastalıklarıdır. Bu nedenle kalp-damar hastalıklarından korunma çok önemlidir. Hastalıklardan korunma programları yapabilmek için hastalığın oluş mekanizmasının ve hastalığın oluşunda rolü olan etmenlerin iyi bilinmesi gerekir. Kalp hastalıklarının meydana gelmesinde çok sayıda faktörün etkisi olmakla birlikte bunlar içinde üç tanesinin önemi daha büyüktür. Bunlar; yüksek tansiyon, yüksek kolesterol ve sigara içilmesidir. Görüldüğü gibi sigara içilmesi kalp hastalıklarının oluşmasındaki başlıca etmenlerden birisidir. Sigara içenlerde kalp hastalığı riski, sigara içmeyenlerle kıyaslandığında 2-5 kat daha fazla bulunmaktadır. Sigara içen kişilerin tansiyon ve kan kolesterol düzeyleri de yüksekse bu hastalıkların meydana gelme riski daha fazla olmaktadır. Sigara ile mücadele bakımından da etkili yaklaşım sigara alışkanlığının hiç edinilmemesidir. Ancak sigara içmekte olan kişiler açısından da oldukça başarılı yaklaşımlar söz konusudur

Tütünle mücadele çalışmalarının tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de tütüne bağlı akciğer kanserinde bir miktar düşüş sağlandığını belirten Sağlık Bilimleri Üniversitesi Göğüs Hastalıkları Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ülkü Yılmaz, "Light sigaralarda nikotin içeriği azaldı, nitrozamin düzeyleri arttı. Bireyler, nikotin düzeyi nedeniyle sigara sayısını artırdı, bu durum da farklı genetik özelliklerde kanser türleriyle karşılaşmalarına yol açtı. Bu hastalıktan korunmada tek yöntem sigarayı bırakmak, aslında sigaraya başlanmaması. Her yaşta sigaranın bırakılması olumlu etki ediyor. Sigarayı bırakıldıktan sonra 15 yıl geçtiğinde yüzde 80 - 90 akciğer kanseri riski azalıyor ama hiçbir zaman hiç içmeyen birey düzeyine

erişilemiyor. Türkiye'de geçen yılın verilerine bakıldığında, 44 bin civarında akciğer kanseri vakası bildirildi." 4

Beş akciğer kanseri vakasının dördünden daha fazlası sigaradan kaynaklanmaktadır. Akciğer kanseri tüm kanserler içinde hayatta kalma oranı en düşük olandır ve Türkiye'deki kanser ölümlerinin en yaygın olanıdır. İyi haber ise şudur: bu ölümlerin çoğu sigaranın vaktinde bırakılması ile önlenabilir. 5

Ülkemizde, 1988'de yapılan bir araştırmaya göre 15+ yaş nüfus sigara içme prevalansı %43'tür (erkeklerin %63'ü, kadınların %24'ü). Dünya genelinde ise 1.25 Milyar insan sigara içmektedir. Sigara hastalık, ölümler yanında topluma verdiği ekonomik zararlarla da öne çıkmaktadır. Dünya genelinde sigaraya bağlı sağlık zararlarının 200 Milyar \$ olduğu Dünya Bankası tarafından saptanmıştır. Ülkemize 8-10 Milyar \$ zarar verdiği hesaplanmaktadır.

ABD'de sigara içme prevalansı 1964'te ilk Halk Sağlığı raporu yayınlandıktan sonra azalmaya başladı. 1962'de 18 yaş üzeri erkeklerin %52'si, kadınların %34'ü sigara içicisi idi. 1991'de erkeklerde %28'e kadınlarda %24'e düştü. Kişi başı sigara tüketimi 1963'te 4,345 iken 1992'de %39 azalmayla 2,640'a düştü. Gençler için de sigara başlıca sağlık sorunudur. Hemen tüm gençler ilk sigarasını liseyi bitirmeden içmiş olmaktadır ve ABD'de her yıl 3,000 genç, sigara bağımlısı haline gelmektedir. Lise öğrencilerinde 1976'da %29 olan içicilik 1984'te %17-19 civarındadır.

Gelişmiş ülkelerde sigara içme prevalansı azalırken gelişmekte olan ülkelerde artmaktadır. Türkiye'de günümüzde, İlköğretim öğrencilerinin yüzde 11.7'sinin sigara içtiği, lise öğrencilerinin yüzde 20.1'inin, erişkin kadınların yüzde 20'sinin, erkeklerin yaklaşık yüzde 60'ının, toplumun yaklaşık yüzde 40'ının sigara içtiğini öngörülmektedir.

Sigara içimi başta olmak üzere tütün kullanımı tüm dünyada en önemli sağlık sorunlarından birisidir. Gelecekte gelişmekte olan ülkelerde daha da öldürücü boyutlara ulaşacaktır. Sigara akciğer kanseri, KOAH ve KAH gibi birçok öldürücü hastalığa ve 50'ye yakın diğer sağlık sorunları ile ilişkilidir. Gebelikte sigaraya maruziyet düşük doğum ağırlığı ve perinatal mortaliteye ve olasılıkla diğer sağlık sorunlarına yol açar. Çevresel sigara dumanına pasif maruziyet özellikle çocuklar ve hassas bireylerde ciddi sağlık sorunlarına yol açar. Tütünün kontrolü birçok sektörün birlikte hareketini gerektiren karmaşık bir sorundur. Başlamanın önlenmesi, içenlerin bırakmasının motivasyonu ve isteklilere tedavi yardımı ve çevresel sigara dumanına maruziyetin azaltılması tütün kontrolünün başlıca konularıdır. Türkiye'nin tütün kontrolü için çok önemli kazanımları yanında başta FCTC'nin imzalanması ve uygulanması olmak üzere tütün kontrolü için yapması gereken çok şey vardır. Sigara bırakma tedavisi tütün kontrolünde fiyat ve vergilendirme politikalarından sonra en etkili yöntemlerden birisidir. Sigara bırakmada tam etkili olmasa da etkili tedaviler vardır. Sigara bırakma tedavisi maliyet- etkin bir tedavidir. Sigara bırakma kişisel ve sağlık sistemi bazında sağlık için yapılacak en önemli işlerden birisidir. 6

ÖRNEK UYGULAMALAR

Projemiz sözlü sunumlar, uygulamalı gösterimler ve broşür destekli tanıtımlarla uygulanmıştır. Her okulun programı önce Milli Eğitim İlçe Müdürlüğü ile yapılan görüşmeler sonrasında okulların eğitimler için planlamalar yapılmıştır. Okulumuzun yürüttüğü diğer proje olan Depreme Karşı Bilinçleniyorum Projesiyle birlikte yürütülmüştür.

Toplantılar sonrasında önce proje ekibimizin eğitim programları gerçekleştirildi. Ardından ilgili okul müdürleri ve öğretmenleriyle toplantılar gerçekleştirilmiştir. Proje Horasan ilçe merkezinde bulunan 9 İlköğretim ve ortaöğretim okulunda 400 öğrenci ve 20 gönüllü üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir.

Projede görev alan Akademik personel ve öğrencilerin proje uygulaması hakkında genel değerlendirmeleri yapılarak gönüllü öğrencilerin iletişim ve sigara bağımlılığı eğitimleri yapıldı. Projede görevli olan takım liderleri ve ekiplerinin koordinasyonu yapılarak çocuk eğitimi yapıldı.

Projeye destek veren Kamu Kuruluşları ile proje bilgilendirmesi ve proje ekiplerinin tanıtılmasının yapılması ve okulların ihtiyaçları hakkında değerlendirmelerin yapıldı. Proje Kapsamında okulların belirlenmesi ve irtibat çalışmaları yapılarak teknik değerlendirmelerin yapılması, Ayrıca öğretmenleri ile uygulama hakkında genel değerlendirmelerin yapıldı. Proje ekibi ve öğretmenlerle yapılarak projenin risk analizi çıkarıldı. Projede öğrencilerin taşınması problemi en büyük sorun olarak karşımıza çıkmıştı. Burada Horasan Belediyesinin katkılarıyla büyük bir katılım sağlandı.

Faaliyetler

Ekip Toplantısı: Projeye katılan 20 gönüllü gencin sigara bağımlılığı konusunda farkındalıkları ve sözlü sunum becerilerinin geliştirilmesi sağlanmıştır.

Kamu Kuruluşları Toplantısı: Projenin gerçekleştirileceği okullar için ilgili İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü müdür yardımcılarıyla ve okul müdürleriyle yapılacak eğitimler ve programlar hakkında değerlendirmeler yapıldı.

Okul Uygulamaları: Projenin gerçekleştirildiği okulların programları hafta içi iki gün üzerinden ele alınmıştır. Bu program yapılırken gönüllü öğrencilerin ders durumları ve gidilecek okulların ders müfredatları göz önüne alınarak ele alınmıştır. Bu doğrultuda sabah bir okula öğleden sonra diğer okula gidilerek proje uygulamaları gerçekleştirilmiştir.

Sürdürülebilirlik Çalışması: Proje çalışmalarımız Pandemi dönemi dolayısıyla ara vermek durumunda kaldık. Fakat projenin süreç sonunda normale dönmesiyle birlikte çalışmalar yeniden devam ettirilecektir. Bu çalışmalar ilçede büyük bir ses getirmiş ve Horasan Meslek Yüksek Okulunun hem görünürlüğünü hem de bilinirliğini daha da kalıcı hale getirmiştir.

Depreme Karşı Bilinçleniyorum projesiyle birlikte projemiz birlikte yürütülmüştür.

PROJE ÇALIŞMALARINDAN GÖRÜNTÜLER

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

KAYNAKLAR:

- 1- Prof. Dr. Nazmi Bilir Tütün Ve Kanser İlişkisi, Ülkemiz Açısından Önemi, Hacettepe Üniversitesi, Halk Sağlığı Enstitüsü,
- 2- <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/bagimliliklamucadele-haberler/sigara-ve-kanser.html>
- 3- <https://www.sagligim.gov.tr/kanser/446-sagligim/havani-koru/sagligimiza-etkileri.html>
- 4- <https://www.cnnturk.com/yazarlar/guncel/esra-oz/sigaranin-cesidi-kanserin-turunu-belirliyor>
- 5- <http://www.kanservakfi.com/sigara-ve-kanser-132.html>
- 6- <http://saglikenstitusu.org.tr/Document/DocumentGalery/Gençler%20ve%20tütün%20kontrolü.pdf>